

INFORMATIEVE HOOGBEGAAFDHEID

VERWONDEREN OVER HOOGBEGAAFDHEID

DE MYTHE VAN HET WONDERKIND

Velen gaan ervan uit dat hoogbegaafden wonderkinderen zijn. Dat ze alles kunnen, dat ze altijd hoge resultaten halen op school, dat ze nooit problemen hebben ... Vaak denken ze bij hoogbegaafden ook al vlug aan een stereotiepe nerd of Einstein. Maar de realiteit is anders: hoogbegaafden vormen een risicogroep. Als men hen niet voldoende begeleidt en stimuleert, kunnen ze hun motivatie verliezen. Met als gevolg dat ze kunnen gaan onderpresteren en allerlei andere negatieve gevolgen ervaren.

Hoogbegaafden kunnen ook niet alles even goed, niet op alle vlakken zijn ze even snel en ze moeten ook inspanningen leveren om te presteren. De ene hoogbegaafde kan een aanleg hebben voor wiskunde maar ondertussen slecht presteren in taalvakken.

ASYNCHRONE ONTWIKKELING

Asynchroon betekent niet synchroon, dat wil zeggen niet samenvallend (in tijd). Dat betekent dat bepaalde vaardigheden sneller ontwikkeld worden dan andere en dat men van een hoogbegaafd kind bijgevolg ook niet mag verwachten dat het op alle vlakken even ver vooruit zit.

Hoogbegaafde kinderen kunnen hun leeftijdsgenoten op sommige gebieden vóór zijn, leerstof op een fractie van de tijd doorhebben, bepaalde sociale inzichten hebben die eigenlijk pas 'normaal' zijn bij oudere kinderen enz. Maar tegelijk gebeurt het dat op andere gebieden hun ontwikkelingsniveau veel dichterbij hun kalenderleeftijd ligt of soms zelfs er onder.

Dat kan heel verwarrend zijn, zowel voor het kind als voor zijn/haar omgeving, want de ene keer heb je te maken met een kind dat zijn/haar leeftijd ver vooruit is en de andere keer met een kind dat gewoon op leeftijd is (of zelfs een beetje achter).

KENNISVERWERVING EN NIEUWSGIERIGHEID

Hoogbegaafde kinderen staan bekend om hun snelle kennisverwerving en nieuwsgierigheid. Ze zijn van nature uit nieuwsgierig en hebben minder tijd nodig om informatie te verwerken en te onthouden. Daardoor leren ze veel over veel verschillende onderwerpen wat zorgt voor hun verhoogde intellectuele capaciteit. Vaak kunnen ze ook meerdere taken tegelijkertijd aan of bezig zijn met meerdere dingen op hetzelfde moment. Ook het feit dat ze zich erg goed kunnen concentreren is tegelijkertijd gevolg en oorzaak van hun hoogbegaafdheid. Hun vermogen om te observeren en tegenstrijdigheden te ontdekken is daar ook van toepassing.

WHAT'S IN A NAME?

Hoogbegaafdheid is een combinatie van een uitzonderlijke intelligentie, creativiteit en doorzettingsvermogen. Hoogbegaafden zijn op het cognitieve vlak sterk, maar ook andere zaken spelen een belangrijke rol. De term wordt gebruikt om aan te geven dat die kinderen opvallende vermogens of vaardigheden hebben.

De meest voorkomende maat die gebruikt wordt om hoogbegaafdheid te meten is het IQ. Gemiddeld hebben mensen een IQ dat tussen de 85 en 115 ligt. Hoogbegaafdheid wordt gedefinieerd vanaf een IQ van 130, al kan de grens soms wat verschillen. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat een hoog IQ geen garantie is om goed te presteren, zoals hierboven vermeld is ook creativiteit en motivatie nodig. Een andere bedenking is dat het IQ slechts een meting is van bepaalde vaardigheden of kennis, veel mensen hebben hier kritiek op omdat bij het meten van het IQ bijvoorbeeld weinig aandacht wordt gegeven aan praktische kennis of handigheid.

INTENSITEIT

Veel mensen ervaren hoogbegaafde kinderen als té intens, ze zijn té slim, té druk, té eigenwijs, té gevoelig, hebben teveel energie, teveel motivatie ... Hun gedrag ligt boven de normale verwachtingen van de omgeving waardoor mensen dat als problematisch gaan ervaren. Hun intense focus op bepaalde activiteiten, hun gedrevenheid en altijd alles excellent willen doen, kan moeilijk zijn voor anderen om mee om te gaan. Hoogbegaafden zijn zich scherp bewust van 'anders' te zijn, waardoor ze ontgoocheld kunnen zijn in het gebrek aan idealisme in de wereld. Persoonlijke frustratie en veel stress is het gevolg.

ONDERPRESTEREN EN PROBLEEMGEDRAG

Een veelvoorkomend probleem bij kinderen die hoogbegaafd zijn is het onderpresteren. Ze vervelen zich snel waardoor ze gedemotiveerd raken. Bovendien merken ze op dat hun leeftijdsgenoten die probleemgedrag stellen vaker aandacht krijgen dan zichzelf. Daarom gaan ze aandacht zoeken op een andere manier en uitdagingen opzoeken. De begeleiding zal dat als probleemgedrag ervaren en daarop spreken. Hun missie is geslaagd. Die kinderen beseffen ook dat ze anders zijn en willen er gaan bij horen door zich aan te passen aan het niveau van de groep. Ze gaan zich dom en lui voordoen, alles om geen 'nerd' genoemd te worden.

VRIENDSCHAPPEN EN RELATIES

Problemen met anderen beginnen voor hoogbegaafde kinderen meestal van zodra ze in contact komen met andere kinderen, bijvoorbeeld bij het naar school gaan of in de jeugdbeweging. Voordien zagen ze zichzelf nauwelijks anders dan anderen. Plots merken ze op dat andere kinderen nog niet op hetzelfde niveau zitten als zij. Ze kunnen nog niet lezen, nog niet schaken, nog geen mopjes begrijpen ... Van dat moment af beginnen ze ook reacties te krijgen van anderen: 'Je stelt teveel vragen', 'Je denkt teveel', 'Je bent te serieus, ongeduldig, te idealistisch ...'. En dan klikt het niet meer met hun leeftijdsgenoten, waardoor hoogbegaafde kinderen het gezelschap gaan opzoeken van oudere kinderen of zelfs volwassenen om toch ietwat intellectueel aan hun trekken te komen. Andere kinderen gaan hen vaak verstoten omdat hoogbegaafde kinderen hen een gevoel geven van minderwaardig en dom te zijn.

TIPS&TRICKS

Zorg voor voldoende uitdaging

Zorg ervoor dat die kinderen zich niet vervelen. Geef hen genoeg uitdagende taken of opdrachten, maar zorg dat ze niet té anders moeten gaan doen dan de andere kinderen. Zet hen dus niet aan de kant om een kruiswoordraadsel op te lossen in plaats van te spelen. Geef hen bij een quiz bijvoorbeeld wel een moeilijker kruiswoordraadsel dan de anderen.

Bevorder samenwerking

Zoek spellen waarbij kinderen moeten samenwerken om een oplossing te vinden. Hoogbegaafde kinderen hebben er baat bij om te merken dat ze niet alles op hun eentje kunnen en soms ook andere nodig hebben om problemen op te lossen.

Hogere leeftijdsgroep?

Opteer eventueel om het kind te laten overgaan naar een groep hoger. Daardoor komen ze terecht bij kinderen met een meer gelijk ontwikkelingsniveau. Ze zullen meer uitgedaagd worden en zich minder snel vervelen.

BRONNEN EN NUTTIGE INFO

Exentra is het expertisecentrum rondom hoogbegaafdheid. Naast nuttige informatie vind je er ook wetenschappelijk onderzoek terug en informatie over exentra-scholen.

www.exentra.be

Hoogbegaafd Opvoeden is een praktijk voor training, coaching en psychotherapie. Ook als jeugdwerker kan je bij hen terecht met vragen.

www.hoogbegaafdopvoeden.be

De **talentenhaven** biedt eerste hulp bij hoogbegaafdheid.

www.detalentenhaven.be

www.zitdazo.be/hoogbegaafdekinderen biedt informatie over het **opvoeden** van hoogbegaafde kinderen.